

H. HAGEDORN

PĂZITOAREA PORTII

Traducere din limba engleză

de

VERGIL I. BARBAU

—ooOOoo—

BRILA
TIPOGRAFIA ROMÂNEASCA

H. HAGEDORN

PĂZITOAREA PORTII

Traducere din limba engleză

de

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VIRGIL I. BĂRBAT

•○○○○•

BRAILA
TIPOGRAFIA ROMÂNEASCA

6302

PERSOANELE :

Maria

Ion

O umbră într-un giulgiu cenușiu

PĂZITOAREA PORȚII

Tinerei mele prietene, Maria M.

Traducătorul

SCENA:

O mansardă întunecoasă într'un oraș mare. Impresie de gol, de pustiu. Umbre pretutindeni. La stânga, o masă cu o lumânare aprinsă; la dreapta, un pat; între pat și masă, pus pe o ladă, un coș de rufe, transformat în pătișor de copil. Bărne enorme și case de paianjen pe tavanul înclinat; la stânga, în fund, o ușe. Scena este misterioasă, ne-reală.

Când se ridică cortina, Maria, o femeie abia trecută de douăzeci de ani, subțire, cu părul negru, palidă, stă în pragul ușei. Ea vorbește cu cineva care se află afară, cu o voce forțată și pe care-și dă silința să o facă veselă.

MARIA. — Nu-ți fie teamă, doctore. Eu nu m'am împăcat niciodată cu ideea, că omul trebuie să dezerteze, atunci când lucrurile încep să meargă ceva mai greu. Afară de aceasta, cum îți spuneam, eu nu sunt de părerea d-tale. D-ta ești, în felul d-tale, un om foarte cuminte, dar noi, mamele, avem și noi cumințenia noas-

tră specială, care se poate să fie, uneori, tot așa de mare ca și a învățaților. Îți mulțumesc, că vrei să mă ajuți...Bună-seara. *(Se închide o ușe jos, în stradă. Maria, simțind încordarea nervilor scăzând, suspină scurt și ușor și se sprijinește un moment de perete. Apoi, revenindu-și repede, aleargă la pătișor).*

Copilașul meu, micuțul meu, băețașul meu drag! *(Vocea i se îneacă)* O, scumpul mamei! *(Copilul geme slab. Maria îl ia în brațe și-l leagănă la sân încetișor).* Ii era dor micuțului de mămica? Uite-o, a venit ștregărița! Nani, nani, puiu mamei. Dormi, îngerașul meu. *(Suspînând)* O, dormi, dormi! Dacă ai dormi puțin, drăguțul meu, odorul mamei! Te-ai face îndată bine... dacă ai dormi. *(Cântă încet).*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

«Dormi, dormi! Cine doarme când vine noaptea?
lepurele în culcușul lui și pasărica 'n cuib.
Copilaș, copilaș, dormi până vine iar lumina
Lipit, lipit de sânul mamei tale.

• • •

Dormi, dormi! Cine veghează când vine noaptea?
Mama cântă, cu toate că sârmana ei inimă se frânge.
Și cu mâna 'n mâna ei, toată noaptea, până vine iară
lumina,
Aproape, aproape de ea, veghează Dumnezeu.

• • •

Dormi, dormi! Dumnezeu vine când vine și noaptea,
încet, încet, printre stelele care umplu cerul.
Dormi! Căci dacă mama adoarme până ce nu vine
lumina,
Dumnezeu, tovarășul ei, îi va cânta cântecul său».

O, drăguțule, dacă ai putea să dormi! Plângi, sau gemi cel puțin, dar nu sta acolo, așa de liniștit! Obrăjorii băețelului meu sunt așa de fierbinți! A auzit el ce-a zis doctorul și nu s'a supărat el, că un om învățat a venit și i-a spus mămicuței lui, că are să vină cineva să-i ia băiatul? Dar mamica nu-i supărată, inimioara mea. Omul cel învățat a vorbit așa, că el nu știe, că tu și cu mine avem îngeri împrejurul nostru, sute și sute de îngeri. *(Cu pasiune.)* O, da, eu știu, știu bine, că este așa. Eu nu mă pot speria. *(Se pleacă peste leagăn și suspină încet.)* O da, dar de-ai dormi puțin, băiețașul meu!

(Ea ia băiatul în brațe și se plimbă cu el, în sus și în jos prin odăe.)

Tăticu are să vină și el curând acasă și tu trebuie să fii voinic atunci. Curând, pușorule... Poate că chiar astăzi, ori poate că mâine, ori într'o săptămână, ori o lună, dar curând, curând de tot. De asta să nu ne îndoim... Nu-i așa, că tăticu nu poate uita de noi, prea multă vreme? Nu-i așa? Nici chiar pentru cele mai frumoase visuri și cântece din lume. O, dormi băețelul mamei. Doctorul ne-a mințit. Tu n'ai să mori! O, ce alb ești! *(Pune copilul repede în coș și începe să-i frece mâinele.)* Mănuțele tale scumpe! Ele sunt așa de reci. Uite! Aceasta are să-ți facă bine, pușorule, Vezi, au și început să se înroșească. Să nu-ți fie frică. Așa! Acum dormi. Atâta numai, să dormi puțin. *(Ion intră cu pași repezi și nerăbdători.)*

El este un om de treizeci de ani, înalt, subțire și cu ochii dornici și strălucitori.)

ION.—(La ușe, încet) Mario!

MARIA.—(privind fix în spațiu.) Ion!

ION.—(înaintând) Mario, m'am întors!

MARIA.—(fără să-l privească) A, cum ai putut tu să faci aceasta?

ION.—Nu-mi dai mâna? (Cu un fel de desamăgire copilărească) Și mie ce bine-mi părea că m'am întors! Astăzi, toată ziua, par'că ași fi cântat numai.

MARIA.—(dându-i mâna, molatec) Ce copil! Să cânti astăzi! A, Ioane! Cum ai putut tu, să ne părăsești așa? Trei luni!

ION.—Să vă părăsesc? En nu v'am părăsit!

MARIA.—Da, Ioane.

ION.—Tu știi de ce am plecat. Umblam după ceva. Dumnezeu m'a împins într'acolo.

MARIA.—(plecându-se peste pătuc) Dumnezeu!

ION.—Nu mă judeca prea aspru. Eram stăpânit de un vis. Aveam nevoie să fiu singur, ca să pot să-i dau viață. Ți-am lăsat bani... toți banii pe care-i aveam la bancă... destui ca să trăești un an, sau doi.

MARIA.—Ioane, banca a dat faliment.

ION.—(înțelegând deodată) O, fetița mea!

MARIA.—Acum două luni. De atunci încoace, doar că n'am murit amândoi de foame. Am cusut și am spălat cu ziua. O, cum ai putut să faci aceasta?

ION.—Uită-te la mine. Și nu așa, cu fața

această de piatră. Tu *trebuie* să mă ierți. Doar nici eu n'am fost fericit departe de tine. Tu crezi că am fost fericit? Am avut nevoie de toată puterea mea, ca să pot să mă stăpânesc și să nu sbor de o sută de ori, înapoi, la tine. Dar îmi pusesem în gând să sfârșesc lucrarea, așa ca să viu cu ceva gata acasă, după atâtea ani de muncă și de încercări nereușite. Pentru tine și pentru băiat munceam. Crede-mă!

MARIA.—(cu un surâs slab și ironic.) Sunt fericită, că te-ai gândit atât de mult la noi.

ION.—(cu un accent de entusiasm și mândrie în voce) Și am răușit, Mario! S'a isprăvit cu zilele de înfrângere.

MARIA.—(cu liniște) Sunt fericită. Lucrul acesta trebuie că-ți dă o mare satisfacție.

ION.—Nu te uita așa la mine, parc'aș fi un străin. Deschide-ți inima, Mario! Eu am reușit! Înțelegi tu ce însemnează lucrul acesta? Însemnează că timpurile, când trăiam zi de zi, s'au sfârșit pentru totdeauna. Am scris o piesă mare, care a și fost primită. (Scoate un portofoliu și-i arată un teanc de hârtii de bancă.) Un avans asupra dreptului de autor! Uite, uite, Mario!

MARIA.—(cu un surâs bizar) Ciudate hârtii, nu? Ce se poate face cu ele?

ION.—Avem să mergem, cu tine și cu băiatul la țară. Plecăm chiar mâine. La munte sau la mare, unde vrei tu.

MARIA.—(după o pauză) Ioane, nu ți-am spus. Băiatul nu prea a fost bine.

ION.—Tu ești așa de albă. Este... este...

MARIA.—(*repede*) Nu, nu, nu-i ce crezi tu. Numai o răceală și puțină lipsă de lapte.

ION.—(*cu vocea scoborâtă*) Din cauză că n-ai avut tu ce mânca.

MARIA.—Poate că-i așa, Ioane.

ION.—(*cu o speranță copilărească*) Dar acum are să se facă bine în curând. Tăticu are să-l îngrijească și el acuma. (*din nou stăpânit de entusiasm*) Am doar o avere în buzunar—două mii cinci sute de lei! Cu aceștia-i cumpărăm și stele, dacă va dori!

MARIA.—(*pe punctul de a-i da lacrimile*) Mi-e frică. A, mi-e frică, Ioane... s'ar putea să fie prea târziu.

ION.—(*căzând pe scaun*) Cum, prea târziu? Ce vrei să zici? De ce „prea târziu“?

MARIA.—(*cu o voce pierdută, uniformă și joasă*) Pneumonie... Doctorul zicea, că s'ar putea să nu ajungă ziua de mâine.

ION.—Vina mea!

MARIA.—Nu trebuie să te învinovățești prea mult. Este și vina mea. Ar fi trebuit să cred mai mult și să mă fi revoltat mai puțin. Atunci ași fi avut mai multă putere să lupt pentru el.

ION.—(*sărind în picioare*) Ce pot face eu? Ce să fac eu? Eu nu pot sta aici, degeaba și să-l las să moară!

MARIA.—Speră împreună cu mine.

ION.—Să sper? Ce să sper?

MARIA.—(*cu vocea întretăiată; cu ochii pe jumătate închiși*) Nu știu nici eu. Poate — în

iubire și atât. A, Ioane, am nevoie de tine, am nevoie de tine!

ION.—Ai să poți tu, să mă ierți vreodată?

MARIA.—Să te iert! Ioane, te iubesc atât, că te-am iertat dela început. Chiar când aveam nevoie mai mult de tine, te-am iertat și te-am iubit mult, mult de tot.

ION.—Mario, Mario, îmi pare că nu te-am cunoscut până acum.

MARIA.—A, nu se poate, nu se poate, ca totul să sfârșească tocmai atunci când abia suntem la un început! Dacă băiatul ar dormi puțin, Ioane, ar scăpa! Dacă ar putea să doarmă puțin. *(se pleacă din nou deasupra pătisorului)* A, doamne, ochii aceia veșnic deschiși și așa de mari!

(Un curent mișcă deodată flacăra lumânării)

MARIA.—*(strigă)* Ioane, ce a fost? *(lumina tremură mai violent; Maria dă un țipăt, în care se deslușește teama unei prevestiri)* Ioane! *(lumânarea se stinge)* Ioane! Unde ești, Ioane? Mi-e frică!

ION.—Sunt aici. Caut un chibrit.

MARIA.—A, umblă repede! Mi-e frică! *(Ion aprinde un chibrit; Maria dă un țipăt de groază)* Ce a fost aceea? Acolo în colț! Ceva.....

ION.—*(în vreme ce aprinde alt chibrit și apoi lumânarea)* Nimic, dragă. Tremurăturile umbrei. Doamne, ce albă ești tu!... Acolo—zici tu?

MARIA.—Uite! Tu nu vezi? Colo, lângă pat. Ceva cenușiu, parcă-i o umbră..... Vine spre

mine, uite vine spre copilul meu! Gonește-o, gonește-o de aici, Ioane.

ION.—O, scumpa mea, nu-i nimic acolo! Sunt umbre și nimic alt ceva.

MARIA.—Umbre care trăiesc! (*Ea se înăbușe aproape; apoi, cu o voce încordată ea strigă*) Cine ești tu?

UMBRA.—(*vorbind cu voce prietenească, muzicală, gravă*) Eu sunt aceea care umblă seara în sus și în jos, pe străzi, de stinge lumina.

MARIA.—Ioane, ai auzit-o vorbind?

ION.—N'a vorbit nimeni, dragă.

MARIA.—De ce vrei să stingi lumina mea?

UMBRA.—E vremea de culcare.

MARIA.—(*apropiindu-se încet de pătișor, ca și cum ar fi voit să-l apere*) Eu nu sunt ostenită.

UMBRA.—Nu, copilul tău însă da. El este foarte ostenit și nu poate să doarmă.

MARIA.—(*cu vioiciune*) Să doarmă... A, da, să doarmă.

ION.—(*cu voce speriată*) Mario, cu cine vorbești tu?

MARIA.—(*privind fix umbra, în vreme ce îi face un semn ușor lui Ion să fie liniștit*)

A, dar... numai somn, nimic mai mult.

UMBRA.—Moarte.

MARIA.—(*cu un țipăt*) Nu, nu.

ION.—(*strângându-i mâna*) Mario!

UMBRA.—(*Apropiindu-se mai mult*) Ți-e frică să spui vorba cea mare? Atunci trebuie să

cauți să fi mai curajoasă. Căci acum ești față'n față cu Moartea.

MARIA.—(*stând alătura de pătișor, pe care parcă vrea să-l apere și cu ochii pe jumătate închiși ca și cum ar fi spus vre-o rugăciune*)
Dumnezeule—Dumnezeule—Dumnezeule.—

UMBRA.—Și alte femei s'au rugat înaintea ta, dar această nu le-a folosit.

MARIA.—Eu nu mă rugam. Eu îi spuneam inimei mele, să nu uite că iubirea este mai tare decât Moartea.

UMBRA.—(*apropiindu-se mai mult*) Au mai zis așa și alte femei înaintea ta și cu toate acestea tot moartea a învins!

MARIA.—(*cu o voce clară și domoală*) Stai acolo, Moarte! Nu așa de aproape.

UMBRA.—(*înaintând încet, tot mai aproape*)
Sărmană mamă. Eu totuși vin.

MARIA.—(*ridicând brațele deodată, cu o violență spirituală de parcă i-ar fi luat foc sufletul*) Îți spun odată, Moarte, oprește-te acolo.

UMBRA.—(*făcând un pas înapoi*) Tu suflet de mamă mică, cine ți-a dat sabia aceasta de foc?

MARIA.—(*încet*) O am de la acela care mi-a dat copilul.

UMBRA.—Și alte femei au tras-o, dar nu le-a fost de ajutor. Moartea este puternică și când vine, ea nu îngăduie nici o împotrivire.

MARIA.—(*speriată, dar hotărâtă*) Și eu sunt tare.

UMBRA.—(*încet și apăsat*) Dă-mi copilul tău.

MARIA.—Nu, nu ! Nu vreau, nu vreau ! Ioane !

ION.—A, dragă, tu visezi ceva grozav.

MARIA.—Visez. Da, da.

UMBRA.—Dă-mi-l.

MARIA.—(*rugător*) El este al meu ! Dragostea mea i-a dat viața, corpul meu a suferit pentru el, sângele meu l'a hrănit și lacrimile mele au trezit inima lui din somnul în care se găsea. El era sus, printre stele și plângea după o mamă. Eu i-am răspuns și el a venit să trăiască cu mine. Eu nu pot acum să-l las să plece îndărăt și să rătăcească din nou, singur printre stele.

UMBRA.—(*apropiindu-se din nou*) E frumos printre stele, mamă. Acolo nu-i niciodată noapte și nici seară, nu-i nici vânt, care să-i taie răsuflarea și nici vifor, care să-i încurce drumul.

MARIA.—O, ademenitoareo !

UMBRA.—El are să aibă zâne drept tovarăse... zâne din Lună, care să-l conducă, cu jocuri și cântece, prin grădinele cele pline de armonii ale îngerilor.

MARIA.—Grădini !

UMBRA.—Ei au să adune împreună mure și să cânte, iar cântecele lor au să fie atât de limpezi și pline de fericire, în cât stelele au să se scoboare din tronurile lor ca să le asculte.

MARIA,— (*întorcându-se, ca din fața unei ademeniri, în vreme ce pune un braț protector deasupra pătișorului*) Eu vreau să-l am aici.

UMBRA.—(*apropiindu-se*) O, mamă egoistă ! Ce poți tu să-i dai și să nu se schimbe în amărăciuni pe buzele lui ?

MARIA.— (*rugător*) O, Moarte, eu pot să-i dau iubire.

UMBRA.—Ce este iubirea ta? El este al tău un ceas, o zi, un an. Dar pe urmă el are să plece din mâinile tale, iar lumea n'are să-i dea miere să mănânce. El are să sufere și tu n-ai să-i poți lecuî rănile; el are să vrea să se ridice și are să cadă, iar tu ai să stai alături de el, cu inima însângărată și fără să-l poți ajuta. [*întinde mâinile*] Dă-mi-l mie. Darurile mele sunt mai bune de cât ale tale.

MARIA.—(*plecându-se mai aproape de pătuc*) Eu n'am să-i dau. L'am iubit prea mult. Eu am fost mamă și tată pentru el. Cu mâinele acestea am muncit de-am câștigat hrana care l'a ținut în viață. Soțul meu n'a avut pâine pentru el, dar eu am avut. Iar acum, când a venit și tovarășul meu de viață din nou la mine și când se deschide cerul înaintea noastră, eu n'am să te las să ne închizi tu, în obraz, poarta pe care voim să intrăm.

UMBRA.—Dă-te la o parte femeie.

MARIA — (*acoperind aproape în întregime pătișorul cu trupul ei*) Nu, nu! Am suferit prea mult. Nu pot să pierd cerul tocmai acum, când am început să-l văd. Nu pot îndura aceasta.

UMBRA.—(*râzând batjocoritor*) Cerul? Despre care cer vorbești tu?

MARIA.—Dragostea tovarășului meu și a copilului. Și dealurile cele libere, pe care el are să crească mare, voinic, viteaz și curat.

UMBRA.—Femeie, crezi tu că poți ține lângă tine un om, care este stăpânit de un vis?

MARIA.—(cu un strigăt de groază) O!

ION—(îngenunchind alătura de ea) Mario, Mario, ce este?

UMBRA.—El te iubește acum, dar are să te părăsească odată, din nou. Ce are să ajungă atunci băiatul tău, fără tată.

MARIA.—El are să mă aibă pe mine. Eu îl pot iubi pentru doi și-i pot fi tată și mamă în același timp.

UMBRA.—(plecându-se deasupra ei) Tu n'ai să ai ce mânca, ai să cazi bolnavă și ai să mori.

MARIA.—(privind drept și hotărât la fața cea învăluită) Crezi tu, că ai să mă sperii cu aceasta? Ce sunt eu!

UMBRA.—Copilul tău are să crească printre străini.

MARIA.—(curagioasă, deși cu o tremurare în voce) Ei au să-l iubească.

UMBRA.—El n'are să știe nici cel puțin numele tău și n'are să-și aducă aminte nici de surâsul buzelor tale.

MARIA.—Cine sunt eu, ca să-și aducă aminte de mine?

UMBRA.—El are să zică mamă la altă femeie și pe ea are s'o sărute, surâzând, în vreme ce tu ai să fi o fantomă, plutind în pustiu spațiului. (devenind deodată violentă și feroce) La o parte, femeie!

MARIA.—(uitându-se în sus cu fața luminată) Moarte! Nebună! (ea râde încet și feri-

cit) Nebună ce ești! Să crezi că mie are să-mi pese ceva!

UMBRA.—(*retrăgându-se, cuprinsă de venerație*) Femeie, ești tu numai iubire?

MARIA.—Du-te!

UMBRA.—Femeie, cine te-a făcut?

MARIA.—Du-te!

UMBRA.—Femeie, cine ți-a pus flacăra aceasta în față?

MARIA.—(*ridicându-se și ea, dar mereu cu brațul întins deasupra pătișorului*) Du-te, Moarte. Nu-i loc pentru tine aici.

UMBRA.—(*ridicând brațele sub giulgiul cel gros, ca și cum ar fi vroit să-și apere ochii în contra unei lumini orbitoare, în vreme ce se retrage*) Mamă mică, mi-e frică de tine. Ce-ai făcut tu din puterea mea?

(*Vorbele se pierd în tăcere. Umbra a dispărut*)

MARIA.—(*ridicând brațele triumfător*) Dumnezeu—Dumnezeule—Dumnezeule! (*râzând și suspinând se prăbușește deasupra pătișorului*).

ION. — (*privind cu admirație în fața ei*) Mario, unde ai fost?

MARIA.—Băiatul! Băiatul! Respiră așa de adânc! Ioane, uite! A adormit.

Bibl. Univ. Cluj
Nr. _____ 19 ____

Sibiu
I 982

TIPĂRIT IN TREI-ZECI EXEMPLARE
= CU PRILEJUL SĂRBĂTORILOR =
= CRĂCIUNULUI, 1923, FĂRĂ A SE =
===== PUNE IN COMERT. =====

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bibl. Cluj
Nr. _____